

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BD/129/10/85

SONDAŻ PRZEDWYBORCZY

Warszawa kwiecień 1985 r.

W dniach od 27 marca do 3 kwietnia br. CBOS przeprowadził krótki sondaż przedwyborczy na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski¹.

Wynika z niego, że zainteresowanie przygotowaniem do wyborów do Sejmu jest znikome. Świadczą o tym następujące dane: 16% badanych deklaruje znajomość projektu ordynacji wyborczej, ponad 50% jedynie słyszało, że został ogłoszony, a około 33% nawet tego nie wie. Spośród 258 osób deklarujących znajomość wspomnianego projektu tylko 30% uznało zmiany zaproponowane w założeniach za dostatecznie duże i wystarczające, ponad 57% uważało, że są one niewystarczające, w tym prawie 30% określiło je jako niewielkie.

Badani pomimo braku zainteresowania projektem ordynacji wyborczej przewidują stosunkowo wysoką frekwencję wyborczą: średnio około 71% społeczeństwa. Szczegółowe szacunki były następujące: około 15% badanych uważało, że do wyborów przystąpi nie więcej niż połowa społeczeństwa, 33% - 50-70% obywateli, prawie 27% - 71-80%, około 15% - 80-90%, a 6,5% - ponad 90% obywateli.

Przewidywaniom tym towarzyszą różnorodne motywacje, jakimi według badanych będzie się kierować społeczeństwo przy podejmowaniu decyzji w sprawie uczestnictwa w wyborach. W odniesieniu do tych, którzy będą głosować, badani wyróżnili dwa generalne motywy. Po pierwsze, mówili o szeroko rozumianym ich konformizmie. Przypisywała go większości wyborców prawie 1/4 ogółu badanych./twierdzono, że ludzie pójdą do urn z przyzwyczajenia - 14,2% , z obawy przed konsekwencjami - 10,4%, dla świętego spokoju - 2,5%/. Po drugie, badani mówili, że udział w wyborach będzie manifestacją świadomej akceptacji politycznej tego aktu. Na taką motywację w odniesieniu do większości wyborców wskazywało 18% respondentów/udział w wyborach będzie spełnieniem patriotycznego, obywatelskiego obowiązku - 7,2%, wyrazem nadziei związanych z nowym Sejmem i posłami - 7%, a wreszcie, że wynika on

---

¹ Próba liczyła 1453 osoby. Jej szczegółowa charakterystyka jest zawarta w aneksie.

bądź z dobrej, poprawiającej się sytuacji politycznej kraju, bądź postępującego procesu jej normalizacji - 5,8%.

Również podawane przez badanych powody przewidywanego braku pełnej frekwencji wyborczej można ująć w dwie generalne kategorie. Ponad 20% respondentów wymieniło niezadowolenie z sytuacji politycznej, a 15% - opozycyjne nastawienie wobec rzeczywistości politycznej. Mówiąc o niezadowoleniu jako przyczynie powstrzymywania się od głosowania, wskazywano na: nieufność do władzy - 10%, brak wiary, że wybory coś zmienią - 6,8%, rozgoryczenie społeczeństwa aktualną sytuacją polityczną - 3,2%, niezadowolenie z sytuacji gospodarczej /podwyżki cen/ - ok. 2%. Natomiast mówiąc o opozycyjnym nastawieniu części społeczeństwa, badani wymieniali: opinie, że wybory to farsa, fikcja - ok. 8%, że do urn pójdą tylko nieliczni: partyjni, "czerwoni", emeryci - ok. 2%, nie pójdą natomiast: podziemie, opozycja oraz ci, którzy ulegną ich namowom - ponad 6%.

Podzielone są także opinie badanych dotyczące oczekiwań związanych z wyborami do Sejmu. Ponad 39% respondentów uważało, że społeczeństwo polskie wiąże z wyborami nadzieje na poprawę sytuacji w kraju; taka sama grupa miała odmienne zdanie. Wielu badanych /ponad 1/5/ powstrzymało się od zajęcia stanowiska w tej kwestii /tab.1/.

Tabela 1.

w procentach

Jak Pan/i/ sądzi, czy ludzie wiążą z wyborami do Sejmu jakieś nadzieje na poprawę sytuacji w kraju?	
1. Zdecydowanie tak	6,0
2. Raczej tak	33,3
3. Raczej nie	26,0
4. Zdecydowanie nie	14,6
5. Trudno mi powiedzieć	20,1

Pytaliśmy również badanych o ich zamiary wyborcze. Przedstawiają się one następująco:

- 47,8% uważa, że na pewno będzie głosowało;
- 29,9% jeszcze nie wie, ale prawdopodobnie będzie głosowało;
- 12,2% jeszcze nie wie, ale prawdopodobnie nie będzie głosowało;
- 10,2% twierdzi, że na pewno nie będzie głosowało.

Widać więc, że zdecydowany elektorat nie osiąga połowy badanych. Grupę, która prawdopodobnie jest zdecydowana nie głosować, można oszacować na 22,4%. Prawie 1/3 badanych nie jest zdecydowana, ale przypuszcza, że będzie głosować. Należy liczyć się z tym, że 22,4% nie weźmie udziału w wyborach. Natomiast udział 29,9% wyborców zależy od rozwoju sytuacji i przekonania się ich o tym, że należy bądź że warto pójść do urn.

Występują znaczne zróżnicowania geograficzne deklaracji gotowości do udziału w wyborach. Posłużmy się tu zróżnicowaniami makroregionalnymi. Odsetek tych, którzy na pewno albo prawdopodobnie pójdą głosować, jest najniższy w makroregionie środkowym /61,5%/ i południowo-wschodnim /74%/, najwyższy w północno-wschodnim /88,8%/ i zachodnim /86,5%/ - tabela 2.

Tabela 2.

w procentach

Makroregion	Deklaracje wyborcze: będą na pewno lub prawdopodobnie głosować
Środkowy /Warszawa/	61,5
Północno-wschodni /Białystok/	88,8
Północny /Gdańsk/	81,7
Południowy /Katowice/	81,0
Południowo-wschodni /Kraków/	74,0
Wschodni /Lublin/	83,6
Zachodni /Poznań/	86,5
Południowo-zachodni /Wrocław/	76,3

Deklaracje wyborcze różnicuje również przynależność do grupy społeczno-zawodowej. Obecnie najczęściej przekonani o swoim udziale w wyborach są pracownicy umysłowi zatrudnieni na stanowiskach kierowniczych /73-69%. O tym zaś, że na pewno nie będą głosować, najczęściej są przeświadczeni uczniowie, studenci /20,5%/ - tabela 3.

Tabela 3.

w procentach

Grupa społeczno-zawodowa	Deklaracje wyborcze			
	na pewno będę głosował/a/	jeszcze nie wiem, ale prawdopodobnie będę głosował/a/	jeszcze nie wiem, ale prawdopodobnie nie będę głosował/a/	na pewno nie będę głosował/a/
Rolnicy	53,8	27,3	8,3	10,5
Chłopi-robotnicy	50,9	30,2	9,4	9,4
Robotnicy	39,4	34,8	13,3	11,2
Pracownicy umysłowi z wykształceniem - średnim	48,8	28,5	14,9	7,9
- średnim na stanowisku kierowniczym	73,0	12,7	7,9	6,3
- wyższym	46,4	24,6	17,4	11,6
- wyższym na stanowisku kierowniczym	69,2	15,4	15,4	0,0
Rzemieślnicy, agenci, właściciele prywatnych zakładów	35,5	41,9	16,1	6,5
Emeryci, renciści	51,8	28,9	9,6	9,6
Uczniowie, studenci	35,9	30,8	12,8	20,5

ANEKS

Charakterystyka badanej zbiorowości

Wśród 1455 badanych większość stanowiły kobiety /52%/; średnia wieku wynosiła 41,9 lat; dominującym typem wykształcenia było wykształcenie podstawowe - 39,3% /zasadnicze zawodowe posiadało 20,7% badanych, niepełne średnie - 8,2%, średnie - 18,5%, wyższe - ponad 7%/.

W badanej zbiorowości znalazło się ok. 10% rolników, ok. 3,7% chłopów-robotników, ponad 32% pracowników fizycznych, ponad 20% szeregowych pracowników umysłowych ze średnim wykształceniem /w tym ok. 4% zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych ponad 6% pracowników umysłowych z wyższym wykształceniem /w tym ok. 2% zatrudnionych na stanowisku kierowniczym/, ok. 2% rzemieślników, 16% emerytów, rencistów oraz ok. 3% uczniów, studentów.

Do PZPR należy 13% respondentów, do b. "Solidarności" deklarowało swoją przynależność około 29%.

Biorąc pod uwagę stosunek do wiary i praktyk religijnych, ponad 20% uznaje siebie za głęboko wierzących, ponad 62% za wierzących, około 8% za niezdecydowanych, ponad 8% - za niewierzących. Zdecydowana większość badanych /77,9%/ uważa siebie za praktykujących /w tym ponad 40% regularnie/, około 15% uznaje jedynie najważniejsze praktyki religijne, a 7% jest zupełnie niepraktykujących.